

ДНІСТРЯНСЬКА Н.І., асистент
Національний університет «Львівська
політехніка», м. Львів

ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНІ ТУРИСТИЧНІ РЕСУРСИ МІСТЕЧОК ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Львівська область має одну з найширших мереж малих міських поселень людністю до десяти тисяч осіб, які в демогеографічній літературі прийнято трактувати як містечка. На сьогодні в регіоні є 56 таких поселень: 34 з них мають статус селищ міського типу, а 22 – статус міста. Кожне містечко – це особливий історично-географічний феномен, який пройшов складні етапи соціального розвитку й трансформації етнонаціональної та релігійної сфери. Інерційна присутність різних історичних культурних традицій є помітною і в культурному ландшафті містечок загалом, і в поширенні історико-культурних пам'яток зокрема.

Оскільки етнічна структура більшості сучасних містечок Львівської області до Другої світової війни формувалася представниками трьох спільнот (українців, поляків та євреїв), то це своєрідно відобразилося в їхній сакральній архітектурі, яка є на сьогодні, разом з об'єктами оборонного значення, основою історико-культурних туристичних ресурсів цих поселень. Зосередження історико-культурних пам'яток на території містечок є доволі значним, оскільки багато з них мають давні міські традиції. Згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 26 липня 2001 р. «Про затвердження Списку історичних населених місць України» [1] усі містечка Львівської області, які мають статус міста, і більше половини з тих, які мають статус селищ міського типу (Брюховичі, Великий Любінь, Гніздичів, Івано-Франкове, Краковець, Куликів, Магерів, Меденичі, Немирів, Нижанковичі, Новий Яричів, Олесько, Підкамінь,

Поморяни, Розділ, Стара Сіль, Шкло, Щирець) віднесено до історичних населених місць України.

Розміщення історико-культурних туристичних ресурсів за містечками Львівського регіону є досить диференційованим. Так, серед містечок, які на сьогодні є селищами міського типу, щодо забезпеченості історико-культурними пам'ятками особливо виділяється Олесько, де розміщений відомий далеко за межами України Олеський замок [2, с. 533]. Найбільшою в Олеську є і площа історико-культурного фонду – 15,1 га. Значні перспективи в контексті розвитку туризму мають Підкамінь (монастир домініканців XV–XVIII ст.), Поморяни (ратуша, замок XVI – XVII ст., церква 1690 р., костел 1738 р.), Розділ (монастир XVIII ст., палац Жевуських-Лянцкоронських XVIII–XIX ст., церква XVIII ст.), Стара Сіль (дерев'яна церква 1440 р., дерев'яна церква 1460 р., церква 1810 р., вілла Анна 1911 р., костел 1660 р.), Журавно (Журавнівська ратуша, палац Скшинських (початок XX ст.), дендропарк, синагога (XVIII ст.), католицька каплиця Чарторийських-Скшинських).

Ще більший потенціал історико-культурних пам'яток зосереджують містечка, які на сьогодні мають статус міста. Зокрема, майже в кожному такому поселенні є храми, які відображають різні особливості та етапи розвитку української сакральної архітектури. Наприклад, церкви XVII–XVIII ст., які мають культурну цінність, розміщені в Белзі, Буську, Комарному, Мостиськах, Радехові, Сколе, Турці, Угневі. З цими містечками пов'язані важливі події української історії, починаючи з часів Галицько-Волинського князівства. Так само широким є представництво сакральної архітектури для вірних латинського обряду, а також різних житлових будівель, які відображають загальноєвропейські тенденції розвитку культури. Це стосується, зокрема, костелів і монастирів у містах Белз, Бібрка, Глиняни, Добромиль, Комарно, Перемишляни, Рава-Руська, Судова Вишня, Угнів, Ходорів, пам'яток житлового, громадського й оборонного будівництва у Буську, Добромилі, Мостиськах, Пустомитах, Радехові, Рудках, Судовій Вишні, Хирові. Різні пам'ятки

культурної спадщини та історії єврейського народу найбільше зосереджені у містах Белз, Радехів, Старий Самбір, Турка, Угнів. З урахуванням розміщення цінних пам'яток культури різних національних традицій найбільшими вузловими центрами історико-культурних туристичних ресурсів є Белз (костел і домініканський монастир XVII ст., костел Пресвятої Діви Марії 1911 р., дерев'яна церква св. Параскеви XVII ст., каплиця Снопковських 1606 р, Белзька ратуша XVII ст., католицький та іудейський цвинтарі), Добромиль (замок Гербуртів XVI ст., монастир св. Онуфрія XVIII ст., костел Преображення Господнього XVI ст., ратуша XVIII ст.), Мостиська (костел домініканів 1596 р., костел св. Івана Хрестителя 1550 р., церква Покрови 1636 р., церква св. Юрія 1596 р., церква Вознесення, 1720 р., палац Страхоцького, XIX ст.), Угнів (костел Успіння Пресвятої Богородиці 1695 р., церква Різдва Богородиці з дерев'яною дзвіницею 1857 р., синагога початку XX ст., мурована плебанія XVII ст., млин XIX ст.). Однак багато важливих об'єктів культурної спадщини містечок Львівської області ще не віднесено до історично-культурного фонду, недостатньо облікованими є пам'ятки традиційного народного будівництва.

Резервом залучення туристів у містечка Львівської області міг би стати розвиток художніх промислів. Сьогодні деякі перспективи в цьому аспекті мають лише містечка Підкамінь, де розвинуто виробництво художньої (Гаварецької) кераміки, та Івано-Франкове, відоме вишивками та художньою дерев'яною різьбою. Намагання розвивати бойківські народні промисли і ремесла помітні у селищі Бориня, де функціонує професійний ліцей народних промислів і ремесел, а також у Турці та Сколе.

Список використаних джерел:

1. Список історичних населених місць України. Постанова Кабінету Міністрів України від 26 липня 2001 року // Електронний ресурс. Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/878-2001>.

2. Петранівський В. Л., Рутинський М. Й. Туристичне краєзнавство. – К.: Знання, 2006 – 575 с.